

Naast een terugblik op de geschiedenis van de code, gaan we in dit tweede nummer van de Code vooral in op actuele zaken. We behandelen de nieuwste WHA-resolutie en de risico's van het sturen van kunstvoeding naar slachtoffers van een (natuur)ramp. Tenslotte geven we aandacht aan het onderwerp van Wereld Borstvoedings Week: Borstvoeding, een goed begin is het halve werk.

De Geschiedenis van de WHO code

In mei 1981 werd de Internationale gedragscode voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk (de WHO code) aangenomen door de World Health Assembly. Hieraan ging echter heel wat actie op het gebied van babyvoeding vooraf.

1939: Kinderarts Dr. Cicely Williams hield voor de Singapore Rotary Club een speech met de titel *Milk and Murder*. Deze kinderarts was een pionier op het gebied van de gezondheidszorg voor zuigelingen. Zij stelde dat de misleidende propaganda op het gebied van babyvoeding gestraft zou moeten worden als de meest criminele vorm van opruiing. Deze sterfgevallen zouden als moord beschouwd moeten worden.

1968: Dr. Derrick Jelliffe van de Caribbean Food and Nutrition Institute in Jamaica bedenkt de term '*commerciogene ondervoeding*' om de invloed van de industriële marketingpraktijken op de invloed van de gezondheid van jonge zuigelingen te beschrijven.

1972: De International Organization of Consumer Unions ontwerpt een code voor de praktijk van het adverteren van babyvoeding en stuurt deze naar de Codex Alimentarius Commissie. Deze commissie, een onderdeel van de VN, houdt zich bezig met de internationale standaarden voor de kwaliteit en etikettering van producten. De Codex Commissie vond dat een dergelijke code een zaak was voor de World Health Organization (WHO) en UNICEF.

1974: Een ontwikkelingsorganisatie uit Londen publiceert het rapport *The Baby Killer*. In dit rapport worden de promotiemethoden van de melkfabrikanten in met name Afrika aan de kaak gesteld.

Een Zwitserse actiegroep vertaalt dit rapport in het Duits en geeft het de titel *Nestlé Tötet Babies*. Nestlé start een rechtszaak tegen deze groep.

1976: De Zwitserse actiegroep wordt schuldig bevonden en de leden krijgen een boete. De rechter waarschuwde Nestlé echter dat het de advertentiepraktijken in ontwikkelingslanden opnieuw onder de loep moest nemen. Dit om nieuwe beschuldigen van immoreel en onethisch gedrag te voorkomen.

1977: In de Verenigde Staten begint een Nestlé boycot.

1978: De Nestlé boycot breidt zich uit naar andere landen. Senator Edward Kennedy houdt een US Senate Hearing over de problemen met de ongepaste marketing van baby melk in ontwikkelingslanden. Dit zorgde voor een golf van publiciteit en meer druk op de fabrikanten.

1979: Het International Baby Food Action Network (IBFAN) wordt opgericht.

WHO/Unicef organiseert een internationale vergadering over de voeding van zuigelingen en jonge kinderen.

1980: De Internationale Code voor het op de markt brengen van vervangingsmiddelen voor moedermelk wordt aangenomen tijdens de World Health Assembly.

Na 1980 werd de Code regelmatig aangevuld met nieuwe resoluties. Dit gebeurt om in te kunnen spelen op nieuwe marketingpraktijken van de kunstvoedingfabrikanten. Uiteraard worden ook de nieuwste wetenschappelijke inzichten meegenomen. Deze resoluties hebben dezelfde status als de oorspronkelijke Code en dienen ook als één geheel toegepast te worden.

De Code is een uitgave van:

De jongste resolutie: WHA 38.32

Op 25 mei nam de afsluitende Plenaire vergadering van de WHA de herziene resolutie WHA 58.32 over voeding voor zuigelingen en jonge kinderen aan.

Waar gaat deze resolutie over? Je kunt het in twee hoofdgroepen opsplitsen: allereerst over marketing-praktijken zoals gezondheids- en voedingsclaims en sponsorschap door de industrie en ten tweede over het recht van consumenten op accurate informatie over de kwaliteit van producten voor de meest kwetsbaren.

Nu deze resolutie is aangenomen, moet er snel veel werk worden verricht om de voorwaarden die deze resolutie stelt ook daadwerkelijk uit te voeren, om zo de gezondheid van zuigelingen te beschermen.

De resolutie richt zich op vier speerpunten waarin lidstaten worden aangespoord actie te nemen:

- Zorgverleners en het publiek opmerkzaam maken op het feit dat poedervormige zuigelingenvoeding van zichzelf al besmet kan zijn door *Enterobacter sakazakii* en andere pathogenen;
- Te verzekeren dat voedings- en gezondheidsclaims niet toegestaan zijn voor moedermelkvervangers;
- Te verzekeren dat financiële ondersteuning en andere incentives geen belangenconflicten creëren;
- Te verzekeren dat bij onderzoek een verklaring van belangenconflicten staat en dat het onderhevig is aan onafhankelijke peer review.

Al het bovenstaande is in de context van de voortdurende bescherming, promotie en ondersteuning van borstvoeding in de Global Strategy on Infant and Young Child Feeding (2002).

In detail

De nieuwe resolutie is het resultaat van concessies en compromissen. De uiteindelijke versie is niet zo sterk als het originele concept was.

1. Intrinsieke besmetting van poedervormige zuigelingenvoeding:
 - In de inleiding van de nieuwe resolutie wordt uitgelegd wat het probleem is: ouders en verzorgers moeten weten dat er risico's zijn verbonden aan het gebruik van poedervormige zuigelingenvoeding: de poeder kan van zichzelf of door een externe bron besmet zijn en tijdens het bereiden en bewaren van de zuigelingenvoedingen. Bovendien is het belangrijk om de voeding veilig klaar te maken en op te slaan.
 - Paragraaf 1, lid 3 richt zich tot lidstaten en dringt er bij hen op aan om actie te ondernemen om informatie en training over dit vlak te bieden aan gezondheidswerkers en het publiek – maar alleen wanneer zij ervoor kiezen hoeven er waarschu-

wingen op de verpakking te staan. De zinsnede **“waar van toepassing”** bieden lidstaten de gelegenheid om in de context van het land te beslissen of ouders en zorgverleners geïnformeerd moeten worden door een expliciete waarschuwing op de verpakking. In lijn met het recht van consumenten op correcte informatie, zou het de voorkeur hebben om deze clausule “waar van toepassing” uit de tekst te verwijderen. Dit bleek onmogelijk omdat de geïndustrialiseerde productielanden stand hielden en de eigen verantwoordelijkheid weigerden om via de etiketten te waarschuwen. De tekst luidt daarom nu:

“te verzekeren dat artsen en andere zorgverleners, wijkgezondheidszorgverleners en gezinnen, ouders en andere verzorgers, vooral van zuigelingen met hoog risico, op de juiste tijd voorzien zijn van voldoende informatie en opleiding door zorgverleners, over de bereiding, het gebruik en de behandeling van poedervormige zuigelingenvoeding om de gezondheidsrisico's te minimaliseren; op de hoogte zijn van het feit dat poedervormige zuigelingenvoeding pathogene micro-organismen kan bevatten en op geschikte wijze klaargemaakt en gebruikt moet worden en dat deze informatie, waar van toepassing, door een expliciete waarschuwing op de verpakking wordt overgebracht;”

2. Gezondheids- en voedingsclaims:

In paragraaf 1, lid 2 worden lidstaten aangespoord om ervoor te zorgen dat *“voedings- en gezondheidsclaims voor moedermelkvervangers niet zijn toegestaan”*. Dit is een verzwakking van de originele tekst, die ging over *“voedsel voor zuigelingen en jonge kinderen”*. Bijvoeding is zo uitgesloten van de categorie waarvoor claims niet zijn toegestaan, zolang als ze correct geëtiketteerd zijn voor gebruik *“na de leeftijd van zes maanden”*. Tegelijkertijd worden weer uitzonderingen gemaakt voor nationaal en regionaal niveau, omdat de tekst luidt: *“behalve waar specifiek in is voorzien in nationale wetgeving”* met een voetnoot die stelt: *“De verwijzing naar nationale wetgeving is ook van toepassing voor organisaties voor regionale economische integratie”*. Dit gaat natuurlijk ook over NAFTA en de Europese Unie. De EU bereidt op het moment een Directive voor over claims.

3. Ondersteuning voor programma's en zorgverleners:

De resolutie spoort lidstaten aan *“zeker te stellen dat financiële ondersteuning en andere incentives voor programma's en zorgverleners die werken op het gebied van gezondheid van zuigelingen en jonge kinderen geen belangenconflicten creëren”*. Dit is zeker een vooruitgang ten opzichte van resolutie WHA 49.15, omdat het over de programma's gaat en niet

alleen het personeel en ook ‘andere incentives’ omvat. Dus de nieuwe resolutie maakt vooruitgang op eerdere resoluties op het gebied van sponsorschap.

4. Onderzoek naar voeding voor zuigelingen en jonge kinderen:

De nieuwe resolutie behandelt ook het belang van onderzoek dat de basis van openbaar beleid kan vormen. De tekst biedt enige garanties die bias vermijden: *“zeker te stellen dat onderzoek naar voeding voor zuigelingen en jonge kinderen, die de basis kan vormen voor beleid, altijd een verklaring bevatten die over belangenconflicten gaat en afhankelijk is van onafhankelijke peer review.”* De formulering is een stap vooruit omdat beleidsmakers de waarde van de informatie kunnen beoordeling naar de bron, en dan, als ze dat willen, door de industrie betaald onderzoek uitsluiten als basis voor bewijs voor openbaar beleid op het gebied van voeding voor zuigelingen en jonge kinderen. De Grote Machten hebben echter weer de verwijzing naar onafhankelijke financiering, die ervoor zou hebben gezorgd dat alleen

Onethische schenkingen in New Orleans

Nadat orkaan Katrina toesloeg, zette Mead Johnson z'n machines op volle kracht vooruit om meer kunstvoeding naar het rampgebied te kunnen sturen. Via hun website houden ze de wereld op de hoogte van hun meeleven met het wel en wee van de slachtoffers.

De Stichting Baby Voeding zet haar vraagtekens bij deze actie. Treffend is dat hun motto luidt: *“Our mission is to extend and enhance human life”*, oftewel *“Onze missie is om menselijk leven te verlengen en de kwaliteit ervan te verbeteren.”* Je kunt je afvragen welke plaats kunstvoeding in dat motto heeft, borstvoeding lijkt een betere manier om dat doel te bereiken. Waarom zou er na zo'n ramp méér zuigelingenvoeding gemaakt moeten worden? Er zijn toch niet plotseling meer zuigelingen bijgekomen? En waarom stuurt Mead Johnson vrachtwagens en speciaal gecharterde vliegtuigen vol zuigelingenvoeding, flesjes enzovoort naar het rampgebied?

Ook in de ‘westerse wereld’ is borstvoeding van levensbelang

Na rampen sterven veel kinderen door de combinatie van een enorme toename van ziektes en ondervoeding. In een omgeving zonder veilige wateraanvoer en goede hygiënische omstandigheden is de bescherming tegen infecties en de gevolgen daarvan, die baby's door de moedermelk krijgen, heel belangrijk.

Waarom vormen melkdonaties een probleem?

Sommige moeders zullen door de gratis beschikbaarheid onnodig beginnen met het geven van kunstvoeding. Zeker als ze denken dat hun melk terugloopt door de stress. Dit is echter gevaarlijk voor hun baby. Door de onhygiënische omstandigheden na een ramp – denk aan de situatie in de Super Dome – ontstaan besmet-

onafhankelijk gefinancierd onderzoek zou worden overwogen bij het vaststellen van volksgezondheidsbeleid op dit gebied, verwijderd. De onafhankelijke peer review betekent zeker een grote vooruitgang

5. Het feit dat de directeur generaal van de WHO verplicht wordt om aan de WHA te rapporteren is van vitaal belang, omdat het rapportageschema wordt vastgelegd: *“elk even jaar te rapporteren aan de HA, met het rapport over de status van implementatie van de Internationale Code van marketing van moedermelkvervangers en de relevante resoluties van de HA, over vooruitgang met betrekking tot kwesties die ter behandeling naar de Codex Alimentarius Commissie zijn gestuurd”*.

telijke ziektes. Schoon water en brandstof zijn schaars. En de baby's ontberen de antistoffen uit de borstvoeding die ze in deze situatie zo goed kunnen gebruiken. Baby's en jonge kinderen die onder zulke omstandigheden geen borstvoeding krijgen, hebben dus een veel groter risico om ziek te worden of te overlijden, vooral door diarree. Het gebruik van zuigflesjes maakt het risico op infectie alleen maar groter, omdat het moeilijk is om ze goed schoon te maken. Beter is het om dan kleine bekertjes te gebruiken, die makkelijker schoon te maken en te houden zijn.

Het is dus belangrijk om het geven van borstvoeding gemakkelijk te maken, bijvoorbeeld door het inrichten van veilige plaatsen voor moeders en zuigelingen. Een van de problemen in noodsituaties zijn de vele ongevraagde donaties-in-natura. De zuigelingenvoeding die Mead Johnson als een ongeleid projectiel naar New Orleans verscheept is hier een goed voorbeeld van. De omstandigheden in het rampgebied zijn niet geschikt voor het veilig bereiden en geven van de voeding. Nu de slachtoffers zich over de Verenigde Staten verspreiden, wordt de kunstvoeding achter de slachtoffers aan gesleept. Wanneer de producten pas op verzoek van de hulpverlenende instanties geleverd wordt, zijn de transportkosten lager en worden de beperkte transportmogelijkheden beter benut.

En baby's die al de fles kregen?

Het liefst zouden de moeders moeten relacteren. Wanneer ze dat niet wil of het niet lukt, moet de baby natuurlijk andere voeding krijgen. Voor deze baby's kunnen moedermelkvervangers gekocht worden. Het is belangrijk dat de verzorgers van het kind voldoende kunstvoeding en de benodigdheden zoals brandstof en schoon water tot hun beschikking hebben.

Borstvoeding, een goed begin is het halve werk

Dit jaar is het van 3 tot en met 9 oktober wereldborstvoedingsweek. Zoals elk jaar, is er ook nu weer een thema aan verbonden. Dit jaar is dat: Borstvoeding, een goed begin is het halve werk. Het thema lijkt vanzelfsprekend, maar als je verder denkt, merk je al snel dat hier veel kanten aan zitten. Voor Stichting Baby Voeding zijn er een aantal belangrijke aandachtspunten:

- Het is verstandig om je tijdens de zwangerschap voor te bereiden op het geven van borstvoeding. Het scheelt een boel als je tijdens de zwangerschap al voldoende leest en hoort over borstvoeding, zodat je straks niet voor verrassingen komt te staan. Want hoewel borstvoeding natuurlijk is, is het een vaardigheid die moeder en baby moeten leren. Vroeger werd deze vaardigheid van moeder op dochter overgedragen, maar helaas is dat in onze maatschappij verdwenen. Het is belangrijk om te weten dat vrijwel elke vrouw haar kind met de borst groot kan brengen. Het scheelt enorm als je tijdens de zwangerschap al een beetje weet hoe het werkt, die melkproductie. En wat het inhoudt om een baby aan de borst te hebben. Het is belangrijk dat deze informatie afkomstig is van een goede bron. Wat je leert moet gebaseerd zijn op feitelijke gegevens, niet op bakerpraatjes. Daarom is het ook niet goed als kunstvoedingfabrikanten informatie over borstvoeding geven. Zij hebben immers geen enkel belang bij een geslaagde borstvoedingsperiode. Hun doel is immers juist het verkopen van kunstvoeding en zwangeren en voedende moeders zijn een klantenbron voor de toekomst. Het is belangrijk om van te voren een reëel beeld te hebben over het geven van borstvoeding, een goed begin is het halve werk.
- Direct na de geboorte, zijn de meeste baby's wakker en alert. Dit is het moment om je kindje voor het eerst aan te leggen. Als je kindje warm toegedekt bloot tegen jouw blote huid ligt, zal het na een tijdje vaak zelf naar de tepel

op zoek gaan. Een heel bijzonder, en belangrijk moment. Als jouw kindje een gezonde en op tijd geboren baby is, kun je zo rustig even van je kindje genieten. De eerste controles kunnen gedaan worden nadat je baby aan de borst gedronken heeft. Na de bevalling is er al meteen een beetje colostrum beschikbaar, precies wat je kindje nu nodig heeft. Bovendien wordt door dit eerste contact de melkproductie gestimuleerd. Mocht het om medische redenen niet mogelijk zijn om je kindje meteen bij je te houden, dat kun je later misschien wat extra huid-op-huid contact realiseren. Een gezonde pasgeboren baby heeft ook de eerste uren geen andere voeding of vocht nodig dan moedermelk. Een goed begin is het halve werk.

- In de eerste week na de bevalling leg je de basis voor de rest van de borstvoedingsperiode. Veel van de problemen, waarover je soms hoort, zijn te voorkomen door goed, deskundige uitleg en begeleiding tijdens deze oefenweek. Het is vooral belangrijk dat je goed leert aanleggen. In het begin is dat even onwennig, ook voor ervaren moeders. Niet alleen jij, maar ook je baby moet leren hoe borstvoeding gaat. Maar het is de moeite waard om geduldig te proberen. Zorgverleners kunnen hierbij helpen. Een goed begin is het halve werk.
- Moedermelk is de normale voeding voor baby's en jonge kinderen. Het zorgt voor een gezonde groei en optimale ontwikkeling. Kunstmatige zuigelingenvoeding is niet weer dan een imitatie, en dus tweede keus. Dat is ook de reden dat er volgens de WHO code geen reclame gemaakt mag worden voor vervangingsproducten voor moedermelk. Kinderen die kunstmatige zuigelingenvoeding krijgen, hebben meer kans op onder andere oorontstekingen, luchtweginfecties, overgewicht enzovoort. Door borstvoeding te geven, geef je je kind de beste kans op een goede gezondheid. Een goed begin is het halve werk.

Steun ons en word donateur / werf een donateur!

De nieuwsbrief van Stichting Baby Voeding verschijnt twee keer per jaar. Door middel van deze nieuwsbrief worden donateurs op de hoogte gehouden van wat er in Nederland speelt op het gebied van de WHO code en de relevante resoluties. U ontvangt de nieuwsbrief als u zich aanmeldt als donateur. Donateur worden kan voor €10,- per jaar, meer mag natuurlijk ook, graag zelfs! Bent u al donateur? Hartelijk dank, wij kunnen uw steun goed gebruiken. Misschien kent u nog iemand die ons doel een goed hart toedraagt en kunt u een donateur voor ons werven.

Hierbij meld ik me tot wederopzegging aan als donateur van de Stichting Baby Voeding. Ik heb tevens minimaal € 10,- over gemaakt op rekeningnummer 4275807 van Stichting Baby Voeding te Maarssen.

Naam:

Adres:

Postcode en woonplaats:

e-mail:

Ik wil me ook graag inzetten als vrijwilliger

Een uitgave van
Stichting Baby Voeding

8 7 NL - DE CODE 0 1